

УДК 56.012.3

С.В. Фінько,
співзасновник ГО «Врятуймо природну спадщину
України докембрійського едіакарського періоду»

Венд-едіакарій Поділля – природна спадщина людства або чи довго чекатимуть українці закон «Про захист природної спадщини»

Закон о защите природного наследия является необходимым. В Украине найдены богатые проявления докембрийской биоты в вендских отложениях. Украинская вендобиота имеет много общего с другими представителями эдиакарского типа. До настоящего времени проявления украинского венд-эдиакария недостаточно защищены, несмотря на то, что являются зоной возникновения уникального вендского биоценоза. Исследования вендобиоты позволяют пролить свет на многие вопросы биологии, палеонтологии и зарождения жизни на Земле

The Law on the Protection of the natural heritage is necessary. In Ukraine been found rich Precambrian biota in the Vendian deposits. Ukrainian Vendian biota has many common with other faunas of Ediacarian type. Until recently Ukrainian ediacaran-venд insufficiently reserved despite what is known as zone of occurrence of unique Vendian biocenose. Ediacaran exploration enable throw light on many questions of biology, paleontology and the origin of life on earth.

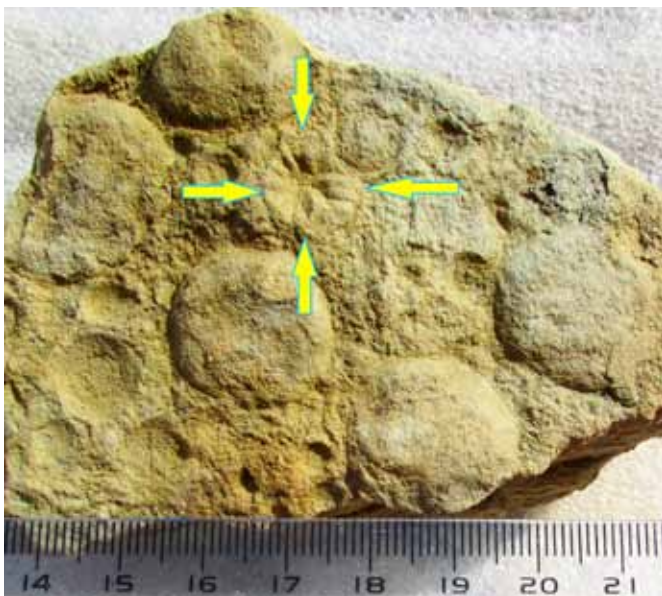
Україна потребує негайного прийняття закону «Про захист природної спадщини». Але чому українська держава, тобто її держслужбовці, 25 років незалежності не ініціюють його розробку-обговорення-прийняття? Відповідь в тому, що чиновник і національна спадщина та її захист від пограбування (земля, надра, нерухомість тощо) несумісні. Захистом країни сьогодні щиро займаються волонтери та неприбуткові громадські організації.

Венд-едіакарій України [2, 3] є не тільки національним скарбом України, але й природною спадщиною всього людства. Захист та збереження для нащадків кожної палеонтологічної рештки докембрійського едіакарського періоду віком 550–570 млн років повинно стати справою гідності кожного пересічного українця і можновладця (від сільського голови до президента).

Прояви викопних решток багатоклітинних організмів едіакарського періоду (635–542 млн років) малопоширені на земній кулі, а деякі види належать до досить рідкісних і є об'єктом уваги і задрожів багатьох визначних музеїв та колекціонерів світу, які й досі не мають їх серед своїх експозицій (фото 1, 2, 3).

Фото 1. *Ediacaria flindersi* Sprigg

Фото 2. *Iridinites multiradiatus*Фото 3. *Palaeopascichnus delicatus* Palij

Неприродно зневажливе ставлення державних органів не тільки до венду. Україна в сучасний історичний період залишається унікальною європейською країною, на території якої можна практично безкарно добувати і продавати контрабандно за кордон бурштин, топази, берили, іншу мінеральну сировину. Навіть глину для порцеляни Чехія та Німеччина закуповує в Україні за копійки, щоб створити у себе запаси її на десятки і сотні років. У 2015 році до найнижчого впав рівень води в річках України, бо вирубка лісів перетворює нашу територію на пустелю. Прикладом є річка Рось, яка вперше за своє десятиліття повністю пересохла біля м. Богуслав. А скільки малих річок в Україні вже пересохло, а їх русла під час злив стають смертельно небезпечними не тільки в Карпатах. І це тільки верхівка великого айсберга злочинної безвідповідальності за долю наступних поколінь. З 2000 року після реформування колгоспів-радгоспів і початку масової приватизації земель майбутні покоління українців втратили назавжди перспективу на законне отримання своєї частки. Натомість земля потрапила до рук транснаціональних агрохолдингів.

Без Закону України «Про природну спадщину», на введенні в дію якого наполягає наша громадська організація, ми щоденно втрачаємо і згодом втрачимо безпечно для людського існування довкілля. Звернення до Президента України не привело до створення групи

з розробки закону. І це, незважаючи на те, що ЮНЕСКО ще в 1972 році ініціювало прийняття всіма державами ООН законів про культурну і природну спадщину. Закон «Про культурну спадщину» є, але навіть він не може зберегти від руйнування і знищення перший київський кінотеатр, збудований у 1911 році. Наш лист до Президента спрямували до департаменту культури КМДА, де нам приділяють постійну і щирі увагу, але зробити нічого не можуть. Або не дуже і хочуть. А ми пропонуємо в невідомому аварійному приміщенні першого(!) київського кінотеатру, яке належить комунальній власності, створити перший(!) музей «Венд-едіакарій України».

Крім того, українська громадськість, в умовах такої злочинної господарської діяльності, повинна вимагати створення національного природоохоронного трибуналу. А міністерства і департаменти культури і екології та природних ресурсів, які не впливають на покращення культурної і екологічної ситуації і не можуть захистити безцінну спадщину людства, не повинні і надалі витрачати бюджетні кошти. Їх треба декомунізувати, а їх функції передати громадським організаціям.

Прикладом свідомого знищення природної спадщини всього людства в Україні є бездіяльність Уряду та його профільних міністерств (екології, культури, освіти, інших) щодо захисту проявів венд-едіакарської біоти докембрій-

ського періоду віком 550–570 млн років як у дореволюційний, так і в період 2014–2015 рр. За півтора післяреволюційних роки листування тільки Міністерство освіти і науки України дало крихітну надію на те, що українці зможуть пишатися безцінною спадщиною всього людства, прояви якої знаходяться на території нашої держави, рекомендувавши вчителям біології в 11 класі нагадати учням про едіакарський період.

З метою захисту вендобіоти від знищення та збереження її для нащадків нами була врятована унікальна колекція викопних решток докембрійських едіакарських організмів, яка нараховує сьогодні кілька десятків видів, а також десятки різних їхніх фосилій та сотні зразків зі слідами життєдіяльності. Зараз іде пошук приміщення для експонування цієї колекції, що заслуговує статусу національного надбаня.

Київський обласний археологічний музей (с. Трипілля) у 2015 році за сприяння Київської ОДА люб'язно надав можливість тимчасово експонувати частину нашої колекції «Венд-едіакарій України» (фото 4, 5).

Громадське об'єднання «Врятуймо природну спадщину України докембрійського едіакарського періоду» звертає увагу суспільства, Кабінету Міністрів України та Президента України на необхідність захисту природної спадщини людства в Україні [1]. У 2016 році ми знову будемо апелювати до Прем'єр-міністра та Міністра екології і природ-

них ресурсів з пропозицією створення природного геопарку «Венд-едіакарій України»; до Президента України з пропозицією доповнити Конституцію пунктом про захист природної спадщини та ініціювати прийняття Закону України про захист природної спадщини; до Міністра освіти України про внесення доповнень у навчальні програми загальноосвітньої школи; до Міністра культури України з пропозицією створення унікального першого в світі музею «Венд-едіакарій України» в будь-якому з багатьох непрацюючих та занедбаних приміщень на території Києва та Київської області; до заступника мера Києва та директора департаменту культури КМДА з проханням про допомогу щодо виділення приміщення для експонування унікальної колекції світового рівня.

Фото 4. Директор музею Конвалюк Наталія Вікторівна

Використана література

1. Фінько С.В. Венд-едіакарій Поділля – природна спадщина України: алгоритм захисту і збереження для нащадків // Коштовне та декоративне каміння. – 2015. – № 2. – С. 23–25.
2. Великанов В.А., Асеева Е.А., Федонкин М.А. Венд Украины. Киев: Наук.думка, 1983. 162 с.
3. Вендская система. Палеонтология (ред. Соколов, Ивановский). М.: Наука. 1985. 222с.

Фото 5. Приміщення Київського обласного археологічного музею (с. Трипілля)